

NICOLAE ȘT. NOICA: ISTORIA CLĂDIRII ACADEMIEI ROMÂNE – LA 120 DE ANI

Mirela-Adriana ANGHELACHE¹

mirelaadrianaaa@yahoo.com

ABSTRACT: This book, in fact an anniversary album – dedicated to 120 years since the establishment of the Romanian Academy in an architectural ensemble on Calea Victoriei Street, Bucharest – is an artwork itself, with ample historical valences about the creation and the location of the highest forum of Romanian spirituality.

KEYWORDS: Romanian Academy, 120 years, anniversary album, architectural ensemble, academic personalities

Anul trecut, cu ocazia centenarului Marii Unirii, Academia Română a sărbătorit 120 de ani de la stabilirea sa într-un ansamblu architectural cu sediul central în palatul de pe Calea Victoriei.

Profesor dr. inginer Nicolae Noica spune povestea edificării acestuia într-un album aniversar, apărut la editura Vremea.

De o realizare grafică ireproșabilă, ilustrat cu fotografii de epocă și planuri detaliate ale ansamblului respectiv, cu scanări de rapoarte, scrisori, referate, adrese, devize, procese verbale și alte acte originale etc, albumul cuprinde o informație exhaustivă despre istoria sediului Academiei Române. Acest lucru a fost realizat prin efortul deosebit al autorului de a culege date relevante din arhive (Arhiva Națională și Arhiva Academiei Române) și biblioteci.

Așa cum subliniază academicianul Ioan-Aurel Pop, președintele Academiei Române, surprinde nu numai *profesionalismul desăvârșit* al autorului, ci și măiestria acestuia de a anima istoria palatului Academiei cu *sufletele oamenilor trăitori și trecători pe acolo*. „De aceea – spune tot acad. Ion Pop – în cartea aceasta despre palatul Academiei de pe Calea Victoriei pulsează însăși Academia, cu aproape toate istoria sa, se simt la fiecare

¹ Cercetător științific la Institutul de Geodinamică „Sabba S. Ștefănescu” al Academiei Române; membru titular al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

Foto: Coperta cărții: Nicolae Șt. Noica: *Istoria clădirii Academiei Române la 120 de ani*, Editura Vreimea, București, 2018, 144 p.

pagină pașii grei ai marilor savanți și scriitori care au alcătuit panorama culturii și științei românești.”

În cuvântul de însoțire al președintelui Academiei, *Academia Română, simbolurile sale și vocația edificului național*, aflăm că istoria edificiului central al Academiei se întrepătrunde firesc cu istoria Academiei Române, întemeiate în 1866, și, mai mult decât atât, povestea construirii acestuia seamănă cu „istoria făuririi edificului statal național”. Prin aceasta capătă relevanță deslușirea mesajelor „incumbate prin mii de fire în bătrânele ziduri ale palatului de pe Calea Victoriei, cu gândul la identitatea și unitatea românească, pentru care s-a născut instituția”, deslușire pe care autorul o face cu prisosință în

cuprinsul acestei cărți.

Fiind o clădire de o vârstă venerabilă, zidurile acesteia au fost martore unor evenimente marcante pentru societatea românească. Fiind totodată și sediul celei mai înalte instituții de cultură din țară, era firesc ca Nicolae Noica – cel din urmă ministru al lucrărilor publice din România, așa cum se prezintă uneori dumnealui –, cu o experiență vastă în reconstituirile istorice a edificiilor importante din țară, să aleagă să-i prezinte istoria între copertele unui album aniversar.

Lucru pe care îl face încă din *Argument*, și mult mai detaliat în celelalte capitole, pornind de la prezentarea ansamblului arhitectural în capitolul *Academia Română: ansamblul istoric* și a sediului central în capitolul *Clădirea Academiei Române*, până la prezentarea personalităților care au avut un cuvânt greu de spus în edificarea clădirii, în capitolul *Personalități ale lumii constructorilor și nu numai, cărora li se datorează clădirea Academiei Române*.

O importanță deosebită, cu detalieri minuțioase, este acordată

construirii corpului Bibliotecii Academiei Române și Aulei Magna care a suferit amenajări și modificări în etape, de-a lungul anilor: 1898–1948–2018.

Capitolul dedicat personalităților care au contribuit la clădirea localului Academiei este un bun prilej pentru autor de a aduce în fața cititorului activitatea prodigioasă a fiecăruia dintre aceștia: Theodor Rosetti (1837–1923), prim-ministru al guvernului României între 1888–1889 și membru de onoare al Academiei din 1891, căruia i se datorează 80% din terenul pe care îl deține astăzi Academia Română, împreună cu casa Constantin Șt. Cesianu și Bellu; Nicolae P. Cerkez (1851–1927), profesor inginer-arhitect, care a educat și format aproape treizeci de serii de ingineri constructori, elita corpului ingineresc la început de secol XX și care își capătă renumele în istoria construcțiilor românești prin Palatul Băncii Naționale din București; Grigore P. Cerkez (1850–1927), profesor architect-inginer a cărui operă principală rămâne Clădirea Școlii Superioare de Arhitectură; Mihăilă M. Romniceanu (1852–1915), inginer constructor, eminent profesor de catedră la Școala de conductori și Școala de Poduri și Șosele, dar și proiectant și executant de linii ferate care au ridicat dificultăți de studiu și executare, cum ar fi liniile Vaslui-Iași-Dorohoi și Corabia-Piatra-Olt-Râul Vadului; Constantin Băcoianu (1859–1929), architect, care și-a adus o contribuție deosebită la edificarea Palatului Băncii Naționale și Ateneului Român, dar și la construcția unei aripi a Arhivelor statului etc.

Multe lucruri sunt inedite în acest album, dăm fiecare filă și o vedem înțesată cu planuri vechi ale ansamblului architectural sau ale Bucureștiului, fotografii de epocă cu clădiri sau personalități ale vremii, precum și scanări ale unor documente deosebite. Astfel, la paginile 94–95 găsim reproduse integral o scrisoare de recunoștină a funcționarilor Academiei către Anghel Saligny, „pentru interesul și îngrijirea ce a arătat situației lor”, împreună cu un *Cuvânt de recunoștină pentru activitatea lui Anghel Saligny ca președinte al Academiei Române (1907–1910)*, scris de Ion Bianu și găsite de autor la Biblioteca Academiei Române, Cabinetul de Manuscrise.

De asemenea, surprind *mottourile* fiecărui capitol, care sunt extrase din spusele făuritorilor României Mari. Prin intermediul acestora îmi permit să închei această recenzie a unei cărți care în sine este o operă de artă, cu ample valențe documentare și, implicit, istorice, despre constituirea și statornicirea celui mai înalt for al spiritualității românești:

Academia Română este templul care adăpostește sufletul neamului românesc – Regele Carol I; Luminându-vă asupra a ceea ce a fost, veți putea ușor

vedea ceea ce ar trebui să fie – Ion C. Brătianu – prim-ministru; Să luptăm deci, necontenit, cu gând curat pentru dezvoltarea tot mai largă a culturii neamului; să nu cruțăm nici timp, nici muncă pentru a cunoaște cât mai amănunțit istoria lui – călăuză neprețuită pentru a ne cunoaște pe noi înșine – Regele Ferdinand, „Cuvântare la Academia Română”, 29 mai 1915; Pentru a fi mare, trebuie ca persoana ta să dispară în spatele operei tale – Regina Elisabeta – Carmen Sylva.